

Valið 1988

Nú tosað verður so nógv um bygdamenning, kann ein, sum býr úti á bygð, ikki lata vera við at smíast eitt sindur, orðið bygdamenning er ógvuliga lætt at misbrúka.

Bygd er tað sama sum bústaðarøki og tá er skjótt at misbrúka orðið bygdamenning, tí eitt stórt bústaðarøki verður ofta tikið fram um tað minna.

Men hesum vil Javnaðarflokkurin arbeiða fyri, at so ikki verður.

Javnaðarflokkurin vil eisini arbeiða fyri at búnaðarmenn fáa meira fyri sínar vørur, og at tað misbýti, sum nú fer fram millum framleiðarar, skal rættast, soleiðis at studingur verður latin til stráfóður til seyðakjót-framleiðslu eins og til mjólk-framleiðslu.

Eitt, sum harmar mangan fiskimannin umborð á skipum, er at man ikki fær føroyska mjólk, sum goymist meira enn 4—5 dagar. Hetta kann ikki vera rætt atborið hjá Mjólkavirki Búnaðarmanna, tí tá ið tað er lættari at fáa ein kassa av whiskey ein leygardag enn ein kassa av mjólk, so er ikki rætt við selulíðnum.

Vit, sum búa úti á bygð, vita, at skulu vit fáa tað so nógurlunda liviligt, má man arbeiða ógvuliga miðvíst fram.

Her á Kalsoy hava vit fingið berghol og vegasamband millum øll bústaðarøkini og arbeitt verður nú fram imóti at fáa eina ferjulegu á Syðradali, soleiðis at vit kunnu

avskipa tær vørur, sum vit framleiða her, so sum mjólk, kjøt, plastvørur, pappirsvørur og annað, sum móguleikar eru at framleiða bæði til inn- og útlendið. Ta nyttu, vit hava fingið við vega- og bergholsgerðum, sæst best nú ungdomurin vil búa her og arbeiða her. Tað síðsta húsið, ið bygt varð á Húsum, var í 1920, og nú skulu 3 byrjast í hesum árinum og nógur heilt skjótt. Í Mikladali verða fleiri hús bygd og jarðarbrúkið blómar sum ongantið fyrr og tað sama er við Trøllanesi — takkað verði Poul Jakku Olsen og Javnaðarflokkinum, at teir trúðu at tað bar til at búa og vinna úti á bygð.

Í Flugloy er vegur gjørdur millum báðar bygdirnar og lættir tað munandi um flutningin til og frá oynni. Tað, sum haltar úti á teimum smærru bygðunum, er skúlin, tí tá ið barnið er 14 ár, so má tað fara til tey stóru íbúðarøkini at fáa sær skúla-kunnleika og tað hevur so sanniliga gjørt seg galdandi fyri tey smærru íbúðarøkini, men nú er ein glotti fyri stavn. Javnaðarflokkurin hevur sett sær sum mál at loysa skúlatrupulleikan úti á teimum smærru íbúðarøkjunum um alt landið.

Í Svinoy er vend komin í, av tí at har er ein smoltstøð komin og gevur hon arbeiði til 6 familjur, og so er eisini eitt stórt fjós í gerð, og so er tað bátahylurin, sum er í gerð eisini. So tað er at vóna, at

Tað er vist ongin ivi um, at flakavirkini eiga størstan lut í tí menning og vøkstri teimum bygðum hevur verið fyri, sum hava eitt tilikt.

Frá fyrsta tíð vóru tað framskygd bygðafólk, sum settu hesi virkir á stovn. Tvs. at so gott sum øll bygðin stóð aftanfyrir, sum oftast eisini kommunurnar og enn tá arbeiðarafelagini. Hetta var tað vanliga mynstrið við onkrum undantaki.

Munurin millum tann, sum átti minst og tann, sum átti mest, var oftast lítill.

Á Skálafjørðinum hava vit trý flakavirkir, og rokna vit Bakkafrøst uppi, so eru fyra.

Tey trý gomlu eru øll stovnað av bygðafólkunum. Men mynstrið vit tosaðu um í aðni er broytt. Bert Nykur á Toftum er framvegis í stóran mun eitt bygðavirki.

Lynfrost og Batafisk eru í dag fámanna virkir. Hvi keypa uttanbygda menn Batafisk og hvi keypa Olaf Olsen og Sofus

Thomsen Lynfrost?

Fyri at svara hesum spurningi er neyðugt at hyggja eitt sindur at, hvørjum lógum kapitalurin flytir seg eftir.

Eitt er vist: Eingin kapitalistur setur eitt einasta oyra í nakra fyrirtøku uttan at hann væntar sær vinning burtúr.

Hvi eru kapitalistar so glaðir fyri at seta pening í flakavirkir.

Jú, móguleikin fyri vinningi kom við lógini um ráfiskgrunnin.

Eftir hesi lóg gevur eitt hvørt hampuliga væl ríkið flakavirki altíð yvirskot, og snoddar kapitalisturin yvirskot, so er kapitalurin skjóttur. Teir keypa aktiur fyri ovurpris og bjóða okurspris fyri virkið, sum er farið á heysin.

Eftir stuttari tíð so eiga nakrir heilt fáir tað, sum ein heil bygð átti og stóð saman um.

Íðan, er hetta ikki í finasta lagi? Tað valda!

Fyri tey, sum arbeiða og teir, sum avreiða, er hetta ongin góð stóða.

Kapitalurin og arbeið-

arin/fiskimaðurin draga sera sjáldan somu linu. Kapitalurin er kaldur og kyniskur. Hann spyr bara, hvussu fæst meir vinningur. Hann spyr ikki:

Hvussu trivast fólk á virkinum?

er ov kalt?

er ov nógvur gjøstur?

er ov nógv óljóð?

eru fólk ofta sjúk?

eru fólk nøgd osv.

Nei sjálvandi spyr hann ikki so — tí skal nakað gerast við hesar spurningar, so kostar tað pengar, og kapitalisturin brúkar sum sagt bara pengar, um hann kann fáa meir vinning afturfyrir. Tað vil siga at verður bót um arbeiðsumstøðurnar á t.d. Lynfrost, so verður tað bert gjørt tí eigararnir vænta, at arbeiðsfólkið so framleiðir meira.

Tá fáir eiga virkið, eru tað teir, sum avgera, um virkið móguliga skal gevast — kanska leggja um til aðra framleiðslu — ella seljast. Bygðafólkið hevur onki at siga.

Havi mangan undrast á, hvi kommunurnar so glað-

beintar treytaleyst planera og byggja keilir til nakrar fáar virkiseigarar. Jú, sagt verður, at virkini geva nógvan pening til kommunurnar, og rætt er tað. Men hvi kann kommunan so ikki tryggja sær lut í yvirskotinum. Tað er jú hon sum við planering og keibygging hevur økt munandi um virðið á virkinum. Tá so selt verður fer alt yvirskotið í lumman hjá nógurum heilt fáum. Yvirskot sum eg og tú hava goldið okkara ríkiliga part av.

Og hvi fær arbeiðsfólkið og teir, sum avreiða, ikki lut í yvirskotinum?

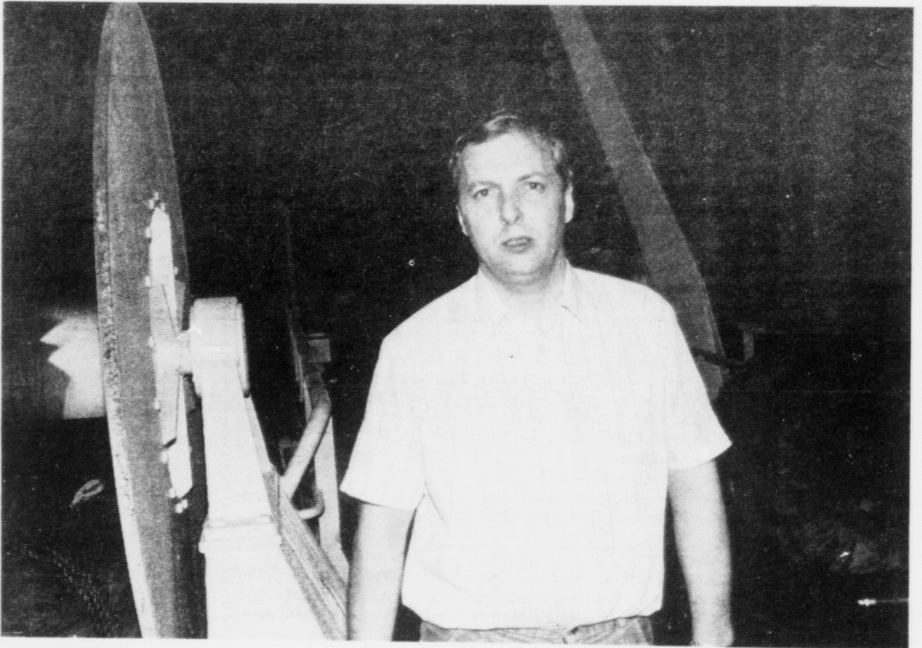
Eru tað ikki tey, sum við sínum arbeiði gera eitt yvirskot móguligt!

Hetta er alt góður fólkafloks-/ sambands-/ sjálfstýris-/ kristiligur politikkur.

Hetta er tað liberalistarnir vilja.

Einasti máti at steðga hesi gongd er at velja javnaðarflokkin.

Umborð á Nónhamri 16/10
Jakup Egholm

livilíkindi verða aftur í Svinoy.

Men ein treytin er, og tað er at ferðasambandi millum Svinoy og sund verður bót og tað gerst bert við at gera berghol yvir í Havn og ferjulegu har, tá fáa vit 2 flugur við eitt smekk: 1) gott ferðasamband við Hvannasund. 2) útbygging av alivinnuni. Tí Svinoyarfjørður er reinur og har er gott at gera eitt stórt ali-

brúk, sum gevur nógva arbeiði í bygðini. Og ikki minst, eitt gott ikast til landshúsarhaldið.

Nú tá allar kvotur verða minkaðar og grunnar stongdir fyri okkara fiskimonnum, nýðast vit royna at útbyggja okkum á annan hátt og tá er alivinnan eitt gott tiltak.

Jacob Monrad Joensen

Ikki Poul men Poula

Í Sosialinum týsdagin stóð eitt lesarabráv við yvirskriftini «Góðu føroyingar!» Brævið varð í Sosialinum av misgáum undirskrivað Poul Hansen. Rætti brævskrivarin eitur Poula Hansen, Danmark.